

Egy nagy irodalom ünnepe

Az ország irodalom iránt érdeklődő rétegei egyre nagyobb- és nagyobb figyelemmel fordulnak a szovjet könyv felé. Sokan ösztönösen érzik, mások eddigi tanulmányaikból, olvasmányaikból tudják, hogy micsoda ösztönző erőt jelent a Szovjetunió kultúrája a mi népünk számára, amely szinte rohamléptekkel halad a kultúrálódás útján, s amelynek irodalmi igényei már nemcsak megszülettek, hanem örvendetesen emelkedtek is.

Most, a március 4. és április 4-e közötti szovjet-magyar barátsági hónap alkalmával az ünnephez méltó műsort állítottak össze. Ennek is kiemelkedő eseménye lesz a szovjet könyv ünnepi hete március 7—12-ig. A könyvhét célja, hogy a magyar dolgozók minél jobban megismerjék és megszeressék a szovjet irodalmat, amelynek kiemelkedő alkotásaival megismerhetik a Szovjetunió világraszóló eredményeit, életét, békepolitikája sorozatos győzelmeinek jelentőségét is.

Március 7-én ünnepélyes keretek közt nyílik meg a szovjet könyvhét. A Magyar-Szovjet Társaság Sztálinvárosban, Debrecenben, Zalaegerszegen, Szombathelyen és Kecskeméten irodalmi estét rendez. Március 9-én a Sztálin úti Írók Könyvesboltjában irodalmi fejtörő lesz szovjet kiadványok alapján. Az MNDSZ olvasó köreiben és a DISZ József Attila olvasó mozgalmanak keretében szovjet szépirodalmi műveket ismertetnek. A budapesti Szabó Ervin könyvtárak és az üzemi könyvtárak, valamint a tudományos és a vidéki járási és megyei könyvtárak kiállítását rendeznek szovjet könyvekből. *A könyv a téli könyvvásárhoz hasonlóan ismét megjelenik az utcán*, azonkívül a könyvhét időszakában ünnepi kirakatokat állítanak össze a szovjet könyv tiszteletére. Természetesen az ünnepi könyvhétbe bekapcsolódik a sajtó és a rádió is. A barátsági hónap meg-megújuló alkalom lesz annak megmutatására, mi mindenben tudjuk követni a Szovjetunió példáját, s társadalmi átalakulásunkon kívül politikai, gazdasági és kulturális tekintetben mi az, amit a nagy példából már eddig is meg tudtunk valósítani.

A könyvkiadók egymással versenyezve igyekeznek minél színvonalasabb fordításban, minél szebb külsőben az olvasó elé bocsátani a szovjet műveket. Az Új Magyar Könyvkiadó például, amely kiadvállalataink közül elsősorban foglalkozik a szovjet szépirodalmi művek közrebocsátásával, egyre gazdagabb mértékben tárja a sokasodó olvasók elé a szovjet és az orosz klasszikus műveket. A kiadó ézevi terve szerint az Olcsó Könyvtár sorozatban kiadja Fagyjev *Tizenkilencen* és Lermontov *Korunk hőse* című művét, azonkívül megjelenteti Kaverin *Nyitott könyv* című munkáját. Legújabban sorozatban adja ki azokat a kiemelkedő szovjet alkotásokat, amelyek az elmúlt évtizedekben már megjelentek ugyan, de olyan érdeklődést keltettek, hogy úgyszólván mind egy szálíg elkaptokdták őket. Kiadásra kerülnek természetesen a magyar olvasó előtt egyelőre ismeretlen, de a Szovjetunióban már nagy sikert elért munkák is, amelyeknek szerzői a helyes utat keresik, s szinte könyvről-könyvre látzik rajtuk az a fejlődés, amit a szovjet néppel való közvetlen kapcsolatuk során értek el.

Közülük is kiemelkedik Ilja Ehrenburg *Párizs bukása, A teremtés második napja* és a *Vihar*, Leonyid Leonov *Orosz erdő*, Alexej Tolsztoj I. *Péter, Golgota, Elbeszélések*, Alexandr Maliskin *Istenhátamögötti emberek*, Szadriddin Ajni *Bokhara*, Solohov *Csendes Don*, Szimonov *Nappalok és éjszakák*, Gladkov *Nehéz esztendő*, Fjodorov *Gyemidovok* és Majakovszkij *Válogatott Művei*.

Sor kerül még ebben az évben Dosztojevszkij *Fehér éjszakák*, Herzen *Ki a bünnös?*, Krilov *Mesék*, Nyekraszov *Líra*, Szaltikov-Scsedrin *Egy város története*, Lev Tolsztoj *Kisregények és elbeszélések*, *Színművek* és *Turgenyev Óstalaj-Tavaszi vizek* című műveinek megjelentetésére is.

Az Új Magyar Könyvkiadó egyébként a szovjet—magyar barátsági hónap alkal-
mával további három kitűnő könyvvel kedveskedik. Megjelenteti Szimonov *Fegyver-
társak*, Szolovjev *Csendháborító* és Katajev *Hajrá!* című művét.

Nos, a Katajev regény olyan munka, ami a Szovjetunióban és nálunk is vitát váltott
ki. Amikor a harmincas évek táján a könyv itt-ott megcsonkítva, nem éppen gondos
fordításban a magyar közönség elé került, ennek következtében, sokan hajlamosak
voltak arra, hogy holmi száraz „termelési regényt” lássanak benne, „már ami a
Szovjetunióra olyannyira jellemző” Pedig éppen nem „termelési regény” a *Hajrá!*,
illetve az, de az *ember termel, s az ember* a főszereplője, ezernyi gondjával, bajával,
de eredményeivel, örömeivel együtt is, tehát az ember, nem pedig a beton, aminek
termeléséről a regény szól. Mint ahogyan a szovjet regények a szovjet élet színhelyén,
tehát gyárakban, a mezőgazdaságban, vagy hivatalokban játszódnak, *mert ezek az
ember munkájának színhelyei*, de ezek csak színhelyek, amiket tartalommal, élettel
az ember tölt meg.

Az ember, akinek élete szebb lesz, tökéletesebb, színesebb és teljesebb, maga
pedig emberebb lesz a szocializmusban, a kommunizmusban.

A szovjet könyvnek egyaránt nagy sikere van a Szovjetunióban és nálunk is. S
ez a siker érthető. Az írók — igen kevés kivétellel — olyan műveket bocsátanak az
olvasók elé, amelyek a nép életéről szólnak, a nép problémáit példázzák. Akár a szo-
cializmusból a kommunizmusba vezető út egyes állomásait vizsgálják, akár a fejlődés
menetét ábrázolják, tematikájuk az olvasók érdeklődési köréhez közelálló. Az olvasó
azokkal a problémákkal találkozik a versben, regényben, novellában, amelyek min-
dennapi életében is előfordulnak, s amelyek neki, magának is problémái. Érthető hát,
ha felfigyel rá, ugyanolyan érdeklődéssel kíséri a hős sorsát, ahogyan irányítja a
magáét. Ezért van szoros kapcsolat az író és olvasók között. Az olvasó állandóan
közli észrevételeit az íróval, megbeszéli vele néha még a regény részleteit is, a hős
sorsának fordulatait. Az író pedig az olvasóval együtt él, szinte együtt alakítják a
hős életét olyanná, amilyen ez a valóságban, vagy amilyennek lennie kell, hogy az
írás igaz legyen, s ne tétongjon úr a szó és a tett között.

Nálunk is ez a szovjet könyvek sikerének magyarázata. Problematikájuk csak
árnyalatokban, s talán méreteiben különbözik a miénktől. Ennek eredménye, hogy
népünk szívesen fogadja a szovjet irodalmat. Látja, érzi, hogy a szovjet írásművészet
kimagasló alkotásai — amelynek egyre nagyobb része lesz a fordításokban, számára
is hozzáférhető — lélekben közel állanak hozzá.

A magyar közönség örömmel várja a klasszikus orosz, s a ma már klasszikussá
nemesedett szovjet mesterek műveit. Várja és joggal, mert az eddig olvasottak kap-
csán azt tapasztalta, hogy a szovjet regények minden sora hozzá, róla szól, az ő éle-
tét, érzelmivilágát mélyíti el, s teszi gazdagabbá.

NEGY ÉVSZÁZADDAL EZ-
ELŐTT jelent meg Petar Hek-
torovics „Halászat és halászok
beszélgetése” című verseskötve
Hvarban. Abban az időben
egyedülálló volt Hektorovics
költészetének témája: az egy-
szerű ember. Hvarban és Dub-
rovnikban előtte a szerelemről
és a vítélségről énekelték a
költők túlfinomult stílusban.
Művei közül kiemelkedik a
Marko Kraljevićséről és fivéré-
ről, Andrijasról szóló éneke. A
Marko kardja által megsebesít-
ett Andrijas (a testvérgyilkos-
ság gyakori témája a jugoszláv

népköltészetnek) mielőtt meg-
hal, arra kéri testvérét, ne
mondja el ahjuknak a történ-
teket. Mondja inkább azt, hogy
útközben beleszeretett egy szép
lányba és a szép lány szeme
tartja távol otthonától. (Borba)

Szrediste (Bulgária) faluban
igen nagy gondot fordítanak a
könyvtárra. Míg 1953-ban mind-
össze 800 kötet volt az állomá-
nya, 54 végére már 3000-nél
több könyv állt az olvasók
rendelkezésére. A könyvtár a
falu kulturális központjává
lett. Olvasóértékeket rendezé-

sére is sor kerül rövidesen,
hogy népszerűsítsék a jó könyv-
veket. (Csitaliste.)

□

A NYELV ÉS A SZÓKINCST
gyors fejlődésére jellemző,
hogy a mai modern szlovák
nyelv sok kifejezését a testvéri
csah nyelv szótár nélkül már
nem is tudja megérteni. Ezért
a cseh közvélemény erősen sür-
geti egy új, modern szlovák
szótárnak a kiadását, tekintet-
tel arra, hogy a 30 év előtt ki-
adott szótár már nagyon el-
avult. (Literárni Noviny.)

MAJAKOVSZKIJ

A pletykás*

Pjotr Ivanovics Szorokin hidegen
néz mindent,
szívéből
a szenvedély kihalt.

Jégcsap.
Tőle a bűn idegen:
nem dohányzik,
megveti az italt.

De egy
szenvedély
mint akit
örvény
akár holmi
a mélységbe von:

fülönfüggő műtyürke,
naphosszat csúng a telefonon.
És pletyka-vagdálékkal
töltve,
bakkecske módján szökellve,
vágat,

azon frissiben hordja
a híreket körbe
mindenkihez,
akit otthon találhat.

S mint kinek
szőrnyen fontos a dolga,
líhegve ront
önökhöz a házba,
s még néhány rőfnyivel

kitoldja,
pikáns részletekkel
cifrázva.
Alighogy kezet nyújt,
már így szól:
„Nevet majd magá is,
én fogtam a hasam!

Azt hallottam
Alekszandr Petrovics Brjukintól,
hogy a titkárnőjével

viszonya van.
Ivan Ivanovics Tyesztov pedig,
a tröszt

főmérnöke,
— az érdekes épp ez —
külön élt

egy álló esztendeig
s most visszatért a feleségéhez;
az asszonynak meg

nemsokára
gyereke lesz —
micsoda botrány!

Nos,
az a mende-monda járja,
hogy egyszer álmában
ott tán...

Száját tenyerével
eltakarja:

„Van egy hírem!
A kormányzósági bizottság... —

És rémületében
megnyúlik
az arca —
Ausztráliának
jegyzéket adott át.“
Nyálasan csámcsogva
a fenti
furcsa kis híren,
lót-fut, lohol,
s mindenkinek sorra
jelenti,
hogy szomszédja
fajekában
mi forr,
ki mit eszik ebédre,
ő látja,
szövődik-e
újabb viszony,
és Ivanovának
honnan van
új kabátja,
ki volt a gavallér,
azt is tudja bizony.
Ha ilyen embertől kérjük:
miféle vágy
él szívében,
így válaszol: „Nekem
az a kívánságom,
hogy a világ
egyetlen óriás
kulcslyuk legyen,
s e kulcslyukba
bebújva
derékig,
ne sorvasszon
a pletyka vágya,
kukucskálhassak
a végtelenségig
ezernyi idegen
ügybe és ágyba.“

Fordította: Urbán Eszter

Majakovszkij felolvas

* Majakovszkij Válogatott Művel a közeljövőben jelenik meg az Új Magyar Könyvkiadónál.